

Kruisverheffing Fil 2,6-11 Jo 3,13-17

Van Diogenes, de Griekse filosoof die met een lantaarn in de straten van Athene rondging op zoek naar “een mens”, tot de woestijnvaders uit de eerste eeuwen van onze tijdrekening die zeiden: “Als je een mens bent, kun je gered worden”, kun je een lijn trekken. Die lijn kunnen we zelfs doortrekken tot de cisterciënzers van de twaalfde eeuw die de menselijkheid van Christus centraal stelden in hun spiritualiteit, en nog verder tot in onze tijd waar monialen, monniken en kluizenaars op zoek gaan naar hun ware mens-zijn in het licht van Christus’ gelaat. In het hart van deze zoektocht naar menselijkheid, staat Christus, door Pilatus aangeduid als: “*Ecce homo, Zie de Mens*”. Dertig jaar later schreef Paulus aan de christenen van Korinte: “*Bij jullie vond ik het niet passen iets anders te kennen dan Jezus Christus, en deze wel gekruisigd*” (1Kor 2,2). Wat voegt de kennis van de gekruisigde Christus toe aan de queeste naar ware menselijkheid? Moeten we niet eerder de Griekse Adonis, symbool van de opbloeiende jeugd, tot uitgangspunt nemen van menselijkheid, of de ideale mens van Leonardo da Vinci, die in het middelpunt staat van het heelal? Waarom is Christus, de Gekruisigde, voor ons het ware centrum van de mens, van de wereld en van het heelal?

Vooraleer ik antwoord geef op deze vraag, wil ik graag de betekenis van het feest van Kruisverheffing in het geheel van het liturgisch jaar toelichten. Kruisverheffing verwijst naar het feest van Transfiguratie dat precies 40 dagen eerder, op 6 augustus wordt gevierd. Op Transfiguratie horen de drie aanwezige apostelen de stem van de Heilige Geest in de Wolk de woorden spreken van de Vader: “*Dit is mijn Zoon, de Welbeminde*”. Transfiguratie openbaart ons Christus in zijn schoonheid en met Hem de schepping in haar definitieve schittering, blinkend als de zon. Op Kruisverheffing zegent de Kerk de vier windstreken van de wereld en plaatst zij de natuurlijke orde onder het reddende teken van het Heilig Kruis. De verheffing van het Kruis is een teken van de verrijzenis. Op het Kruis wordt de hele mensheid verheven en omgevormd in Gods licht, het licht van de Transfiguratie. Daarom moeten we het feest van de Kruisverheffing altijd in verband zien met dat van de Transfiguratie.

Wat is een mens? De mens is een persoon, dit wil zeggen iemand die alleen kan bestaan "*en se dépassant*", door zichzelf te overstijgen, zoals de Franse filosoof Gabriel Marcel zei. De mens wordt persoon door zichzelf te geven in de relatie, in communio, in solidariteit, in mededogen en in liefde. In strikte zin is alleen God in eigenlijke zin "persoon", omdat binnen de Drievuldigheid de Vader, de Zoon en de Geest zich onophoudelijk en absoluut in liefde aan elkaar geven. De mens bezit alleen het diepe verlangen persoon te "worden" en kan dit slechts in communio met de goddelijke Persoon. En daarom is de gekruisigde Christus de enige echte Mens, omdat Hij zich op het kruis in liefde totaal overstijgt, zich van zichzelf ontledigt, de Geest geeft en zich aan de Vader offert voor de redding van de gevallen mens en heel de schepping. In de mens, geschapen naar het beeld van Christus, huist er een verlangen dat hem toont wie hij werkelijk is, een persoon die geroepen is God te worden.

Kijk naar je verlangen, broeders en zusters, graaf het uit, ondervraag het met de lantaarn van de heilige Geest, verzadig het niet met Ersatz, laat het in deze wereld oningevuld. Dan leidt het verlangen je automatisch naar de bron, de Heilige Geest, Christus de Gekruisigde en de Vader van oneindige tederheid die op je wacht. Onze bestemming is de Drie-ene God en het schip waarmee we de wereldzee oversteken naar Hem is het glorierijke Kruis van onze Heer Jezus Christus. Aan Hem de glorie in eeuwigheid.